

ALMANYA'DA 2013 OCAK AYI İTİBARIYLA ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK ALANINDA MEYDANA GELEN ÖNEMLİ GELİŞMELER

1. İstihdam Piyasası

Çalışanların sayısı Aralık 2012'de bir ay öncesine göre 130.000 azalarak 41,81 milyon olarak kayıtlara geçmiştir. Federal İstatistik Dairesi'nin verilerine göre çalışanların sayısı bir yıl öncesine kıyaslandığında 289.000 (% 0,7) artış göstermiştir. Ayrıca, Kasım 2012 itibariyle sigortaya tabi çalışanların sayısı bir yıl öncesine göre 365.000 (% 1,3) artarak 29,39 milyon olarak kaydedilmiştir.

Öte yandan, ikinci basamak işsizlik parası alanların istihdam edildiği statüde çalışanların sayısı, Aralık 2012'de bir yıl öncesine göre 18.000 (% 13) azalarak 124.000 olarak kayıtlara geçmiştir. Düşük ücretli işlerde çalışanların sayısı ise 2012 Kasım ayı itibariyle bir yıl öncesine göre 35.000 (% 0,7) azalarak 4,87 milyona inmiştir. Diğer taraftan, aynı dönemde sigortalı çalışanların % 9,2'sini teşkil eden 2,71 milyon sigortalı gelirlerini artırmak amacıyla düşük ücretli ikinci bir işte çalışmıştır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 72.000 (% 2,7) daha fazladır.

Serbest olarak çalışanların sayıları (kendi aile şirketlerinde çalışanların sayıları da dahil), 2012 yılının dördüncü çeyreğinde 20.000 (% 0,4) azalarak 4,52 milyona düşmüştür.

Bölgesel olarak değerlendirildiğinde sigortaya tabi çalışanların sayısı, Kasım 2012 ayı itibariyle bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da % 1,4, Doğu Almanya'da ise % 0,6 oranında artmıştır. En büyük artış % 2,7 ile son 7 ayda olduğu gibi bu ayda da Berlin Eyaletinde gerçekleşirken, Saksonya-Anhalt Eyaletinde % 1,2, Saarland Eyaletinde % 0,1 oranında azalma kaydedilmiştir.

Çalışan sayıları sektörlere göre değerlendirildiğinde, bir yıl öncesine göre hemen hemen tüm sektörlerde artışlar devam etmiştir. Ekonomik hizmet sektöründe 166.000 (% 5,3), imalat sektöründe 72.000 (% 1,1), sağlık ve sosyal hizmet alanlarında 59.000 (% 1,6) artış gerçekleşirken, ödünç işçi veren sektörde – 71.000 (% -8,4) azalma kaydedilmiştir.

Alınan kesinleşmemiş en son verilere göre, 2012 Kasım ayında 70.000 çalışana kısa süreli çalışma ödeneği ödenmiştir. Bu sayı bir ay öncesine göre 5.000, bir yıl öncesine göre ise 6.000 daha azdır.

Kesinleşen en son verilere göre ise, 2012 Temmuz ayında 54.000 sigortalı kısa süreli çalışma ödeneği almıştır.

2. İşsiz Sayıları

Almanya'daki işsizlerin sayısı, mevsimin de etkisiyle Ocak 2013'de bir ay öncesine göre 298.000 (% 11) artarak 3.138.000 olarak kaydedilmiştir. Son üç yılda kış mevsiminin etkisiyle işsizlik Ocak ayında ortalama 327.000 ya da % 11 artmıştır. 2013 Ocak ayı işsiz sayısında bir yıl öncesiyle kıyaslandığında 54.000 (% 2) artış kaydedilmiştir.

İşsizlerin sayısı bölgesel olarak değerlendirildiğinde Batı Almanya'da Ocak 2013 itibariyle bir ay öncesine göre 198.000 (% 10) artarak 2.172.000'e, Doğu Almanya'daki işsizlerin sayısı ise bir ay öncesine göre 101.000 (% 12) artmış ve 967.000'e yükselmiştir. Aynı ay itibariyle işsizlerin sayısı, bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da 87.000 (% 4) artarken, Doğu Almanya'da ise 33.000 (% 3) azalmıştır.

2013 Ocak ayı işsizlik oranı, % 7,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir yıl öncesine göre % 0,1 daha fazladır. Yine 2013 Ocak ayı itibariyle bölge olarak işsizlik oranı, Batı Almanya'da % 6,4, Doğu Almanya'da ise % 11,5 olarak kayıtlara geçmiştir. Geçen yılın aynı dönemine göre işsizlik oranı, Batı Almanya'da % 0,2 artarken, Doğu Almanya'da ise % 0,4 azalmıştır.

Diğer taraftan, yabancı işsizlerin sayısı 2013 Ocak ayı itibariyle bir ay öncesine göre 39.376 artarak 514.936'ya (% 15,4) yükselmiştir. Ayrıca, aynı dönem itibariyle işsiz vatandaşlarımızın sayısı da bir ay öncesine göre 10.643 artarak 152.792 (% 22,2) olarak kayıtlara geçmiştir. İşsiz vatandaşlarımızın sayısı bir yıl öncesine göre 11.423 artmıştır. İşsiz vatandaşlarımızın 86.697'si erkeklerden, 66.095'i kadınlardan oluşmakta olup, bunlardan 14.730'u (Aralık 2012:13.481) 25 yaşın altında, 113.730'u (Aralık 2012: 106.270) 25 ile 50 yaşları arasında, 24.270'i (Aralık 2012: 22.378) 50 ile 65 yaşları arasındadır.

3. I. ve II. Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayısı

Ocak 2013’de 3.138.000 işsiz 1.121.000’i (% 36) birinci basamak işsizlik parası alırken, 2.017.000’i (% 64) ikinci basamak işsizlik parası almıştır. Bir ay öncesine göre birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı 197.000 (% 21), ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 102.000 (% 5) artmıştır. Bir yıl öncesine göre kıyaslandığında birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı, 110.000 (% 11) artmış, ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısında geçen aylarda da olduğu gibi düşüş devam etmiştir. Bu sayı, Ocak 2013’de 56.000 (% 3) azalmıştır.

Diğer taraftan Ocak 2013’de 152.792 işsiz vatandaşımızın 30.311’i (% 19,83) birinci basamak işsizlik parası alırken, 122.481’i (% 80,17) ikinci basamak işsizlik parası almıştır.

4. İkili ve Çok Taraflı Sözleşmelerin Uygulanmasına İlişkin Değerlendirmeler

Türkiye-Almanya İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde Almanya’da 2013 Ocak ayında 127’si inşaat sektöründe ve 222’si inşaat yan sanayiinde olmak üzere toplam 349 vatandaşımız istihdam edilmiştir.

5. Güncel Mahkeme Kararları

5.1. Federal İş Mahkemesi’nin İş Güvencesi Kanunu’nun ödünç işçilere uygulanabileceğine dair 24.01.2013 tarih ve 2 AZR 140/12 sayılı Kararı

İş Güvencesi Kanunu’nun (Kündigungsschutzgesetz) 23’üncü maddesinin 1’inci fıkrasının 3’üncü cümlesi hükmü, 31 Aralık 2003 tarihinden sonra en az 10 işçi çalıştıran işletmelerde istihdam edilmiş çalışanlar için geçerlidir. Anılan Kanun anlamında işletmede çalışan işçilerin sayısının tespitinde kural olarak işletmede mevcut işçi açığının doldurulması amacıyla istihdam edilen ödünç işçilerin de sayısı hesaba katılmalıdır. Anılan hüküm anlam ve amacına uygun olarak ancak bu şekilde yorumlanabilir.

Davacı çalışan 2007 Temmuz ayından beri davalı işletmede çalışmaktadır. Davalı işletme davacı işçisiyle beraber toplam 10 işçi çalıştırmaktadır. 2009 Kasım ayında davalı işveren davacı çalışanın sözleşmesini feshetmiştir. Fesih kararına karşı dava açan çalışan, davasının İş

Güvencesi Kanunu'na göre görülmesi ve bu nedenle işletmede çalışan işçilerin sayılarının hesaplanmasında ödünç işçilerin de hesaba katılması gerektiğini ileri sürmüştür.

İş ve Eyalet İş Mahkemeleri, İş Güvencesi Kanunu'nun burada uygulanamayacağını ileri sürerek davayı reddetmiştir. Ancak, davacının açtığı temyiz davası Federal İş Mahkemesi'nce kabul edilmiştir.

Federal İş Mahkemesi, ödünç işçilerin işveren ile hizmet sözleşmelerinin bulunmaması durumunun, bunların sayılarının nazarı dikkate alınmasına engel teşkil etmeyeceğini belirtmiştir. Küçük işletmelerin İş Güvencesi Kanunu'nun kapsama alanı dışında tutulmalarındaki sebep, düşük bütçeli bir donanımla çalışılması, bir fesih davası nedeniyle ortaya çıkacak idari ve mali yükün küçük işletmeleri zora sokacağıdır. Ancak, bir işletmede çalışanların sayılarının tespitinde önemli olan, bunların düzenli olarak çalışanlardan oluşup oluşmadığının saptanmasına bağlıdır. Bu bağlamda, düzenli çalışanların bu işletmenin işçilerinden ve ödünç işçilerden oluşmuş olması böyle farklı bir muameleyi haklı kılmamaktadır.

Federal İş Mahkemesi, davayı karar alınması için Eyalet İş Mahkemesi'ne geri göndermiştir. Eyalet İş Mahkemesi, ödünç işçi statüsünde çalışan işçilerin fesih sırasında düzenli olarak ya da sadece geçici bir iş kaybının giderilmesi için çalıştırılıp çalıştırılmadığının tespitini yaparak İş Güvencesi Kanunu'nun uygulanıp uygulanamayacağına karar verecektir.

5.2. Federal İş Mahkemesi'nin yaştan dolayı ayrımcılığa ilişkin 24.01.2013 tarih ve 2 AZR 429/11 sayılı Kararı

“Üniversite mezunu genç profesyoneller adlı eğitim programı için meslek tecrübesi olmayan bir kişi alınacaktır” şeklinde bir kamu kuruluşu tarafından verilen iş ilanına başvuran 36 yaşında bir avukatın başvurusunun reddedilmesi, bu kişinin yaşıdan dolayı ayrımcılığa uğradığına ilişkin bir delildir. İşveren bu durumda, bunun böyle olmadığını ispatla yükümlüdür. İşveren ret gerekçesini, başvuru sahibinin diploma notlarının diğer başvuru sahiplerine göre daha düşük olduğunu, bu nedenle kendisinin işe alınabilecek adaylar arasına giremeyeceğine dayandıramaz.

Bir devlet hastanesi olan davalı işveren, gazete ilanıyla önümüzdeki yıllarda nitelikli yöneticilere ihtiyaç olacağından, bir özel eğitim programı sunduklarını ve bu program için her yıl 2 üniversite mezununu alacaklarını bildirmiştir. Aranılan kişilerin meslek tecrübesi olmayanlardan seçilecek olmalarından bu kişilerin kişisel özellikleri öne çıkarılmıştır. 36 yaşındaki davacı, meslek tecrübesi olan bir hukukçudur ve bu kişinin iş başvurusu reddedilmiştir. Davacı işe alınmamasını yaşından dolayı ayrımcılığa uğratıldığı şeklinde değerlendirmiş ve bu nedenle davalı işverenden tazminat talep etmiştir. Davalı işveren, böyle bir ayrımcılık yapılmadığını, okullarını iyi ve çok iyi dereceyle bitirmiş olanlardan adayların seçildiğini ileri sürmüştür. İlk yargı yollarında dava reddedilmiştir.

Davacıyı kısmi olarak haklı gören Federal İş Mahkemesi, genç profesyonel ve meslek tecrübesi olmayan şekilde verilen iş ilanının reddedilen başvuru sahibinin yaşından dolayı reddedildiğine ilişkin delil sayılabileceğine hükmetmiştir. Bunun böyle olmadığını işveren ancak, kendisinin kamu işvereni olduğundan en iyi notlara sahip başvuru sahiplerinden birini işe alacağını ispatlaması halinde çürütebilecektir. Davacının böyle bir seçim yapılmadığı iddiasından dolayı durumun tespiti için dava Eyalet İş Mahkemesi'ne geri gönderilmiştir.

6. Sayısal Veriler

	Aylık Veriler		2012 Ocak Ayına Göre	
	Ocak 2013	Aralık 2012	Artma (+) veya Azalma (-)	Yüzde (%) olarak
Tüm Çalışanlar		41.806.000		0,7
Sigortaya tabi işlerde çalışanlar	29.388.900 (Kasım 2012)	29.447.200 (Ekim 2012)		1,3
İşsizler	3.138.229	2.839.621	53.999	1,8
* erkekler % 55,6	1.743.777	1.533.529	53.861	3,2
* kadınlar % 44,4	1.394.452	1.306.292	138	0,0
* 25 yaşını doldurmamış % 9,0	283.551	251.834	8.444	3,1
* 50 yaşını doldurmuş % 32,3	1.015.150	921.482	37.794	3,9
* 55 yaşını doldurmuş % 19,2	602.925	551.097	31.021	5,4
* Almanlar % 83,5	2.619.046	2.360.273	24.526	0,9
* Yabancılar % 16,4	514.936	475.560	29.053	6,0
* Türkler	152.792	142.149	11.423	
İşsizlik oranları (%)				
* Tüm çalışanlar	7,4	6,7	7,3	
Erkekler	7,7	6,8	7,5	
Kadınlar	7,0	6,5	7,0	
25 yaşını doldurmamış olanlar	6,1	5,4	5,9	
50 yaşını doldurmuş olanlar	8,3	7,6	8,4	
- Yabancılar	15,4	14,2	15,1	
- Almanlar	6,7	6,0	6,7	
- Türkler	22,2	21,0	21,6	
Bildirilen açık işler				
-Ay başından beri	114.382	137.482	-21.626	-15,9
- Yıl başından beri	114.382	2.022.943	-21.626	-15,9
- Halen mevcut	405.159	420.537	-46.759	-10,3
Yardım alanlar				
Birinci basamak işsizlik parası	1.022.013	877.603	73.157	7,7
İkinci basamak işsizlik parası	4.375.199	4.360.277	-93.803	-2,1
Sosyal yardım	1.682.543	1.682.878	-22.874	-1,3

Kaynak: Federal İş Ajansı